

DR. NAGY RÓBERT

**KOVÁCS
LÁSZLÓ**

Köszönetnyilvánítás

Ismét köszönöm Mezey István grafikusművésznak (Kazincbarcika) immár negyedik kis könyvem szerkesztését, borítójának megtervezését.

Köszönettel tartozom Kovács László karnagy úrnak (Budapest), a Miskolci Szimfonikus Zenekar vezető karmesterének a fényképek, életrajzi adatok és dokumentumok közrebocsájtását.

Ugyancsak köszönöm Hazag-Szabon Anettnek azt a lelkiismeretes munkát, amelyet e kis könyv számítógépes szerkesztésével végzett (Városi Könyvtár, Kazincbarcika).

Végül köszönettel tartozom Sir László igazgató úrnak, a Miskolci Szimfonikusok (volt) szakmai igazgatójának – (akinek társaságában sok szép hangversenyt hallgattam együtt) a frappáns előszó megírásáért.

Kiadja:

Dr. Nagy Róbert

A könyvet tervezte:

Mezey István

grafikusművész

Készült:

LITOPLAN Kft. nyomdájában

Kazincbarcikán

Tördelő szerkesztő:

Kovács Gábor

Felelős vezető:

Tóth Zoltán

ügyvezető igazgató

ISBN 978-963-06-6789-0

Előszó

25 év telt el azóta, hogy Kovács László vette át Mura Pétertől a Miskolci Szimfonikus Zenekar szakmai irányítását. A Karnagy Úr, a Főnök azóta egygyé forrt zenekarával, érti és érzi egymás minden mozdulatát, gondolatát. A zenekar mai színvonala, sajátos és gyönyörű hangzásvilága, ritkaság számba menő népszerűsége 25 év munkájának nagyszerű eredménye.

Miskolc szerencséje, hogy Kovács László ilyen sokáig kitartott a miskolci zenekar mellett, s a zenekar is mindig és újra neki szavazott bizalmat. A megbízás itt ugyanis nem örökre szól, 3-5 évenként meg kell újítani, és ilyenkor a kollektíva titkos szavazással nyilvánít véleményt. Elismerendő dolog, ha egy vezető egy negyed évszázadon keresztül meg tudja őrizni a vezetettek bizalmát. Ehhez kiváló emberi, szakmai, vezetői adottságok kellenek.

Kovács László nemcsak zenekarával, de a miskolci közönséggel is összeforrt. Szeretik szerény, kedves egyéniségét, jóízű humorát, elegáns vezénylési technikáját, csodálják tehetségét és tudását.

Ennek a szeretetnek a jele, hogy valaki „a közönség soraiból”, de felvértezve kiemelkedő zenei ismeretekkel, úgy gondolja, hogy Kovács Lászlóhoz fűződő zenei és személyes élményeit megosztja a szélesebb nyilvánossággal.

Az írást mindenkinek ajánlom, aki szereti Kovács Lászlót, a Miskolci Szimfonikus Zenekart és a zenét.

Miskolc, 2009. január

Sir László

„A legfontosabb karmesteri tulajdonság?

Alázat, hűség, világosság, egység.”

[Arturo Toscanini]

Bevezetés

Úgy emlékszem, általános iskolás koromban szerettem volna zenét tanulni (zongorázni), de akkor (1940-es évek második fele) erre nem volt mód. Szüleim gyógyszerészek voltak, csaknem mindig falun éltünk. Hivatásukból adódóan az orvossal szoros kapcsolatot tartottak, s ennek révén „sodródtam” én is az egészségügyi pálya irányában.

A Teremtő – szerencsére – jó zenei memóriával áldott meg, igaz erre csak 16 éves koromban jöttem rá, mikor egy fertőző megbetegedés (skarlát) miatt hat hetes „kényszerpihenő” következtében otthon kellett maradnom, s a gimnáziumi órák helyett egész nap a rádió zenei műsorait hallgattam (1952!). A klasszikus operettekből – Suppé nyitányai – haladtam a zene klasszikusai felé, majd debreceni egyetemi éveim alatt a rendszeres hangverseny és opera látogatások révén sikerült zenei műveltségre szert tennem. Az audiovizuális élmények mellé nagyon sokat olvastam a zenetörténet nagyjairól, s ezen olvasmányok számomra izgalmasabbak voltak minden kriminél.

A karmestereket, akik a zenei együttesek élén álltak, mindig tiszteltem és kedveltem. Persze az évtizedek multával én is tapasztaltam, milyen jelentős szerepe van egy karmester kvalitásának a zeneszerzők műveinek tolmácsolásában. Egy hangverseny, egy opera sikere ugyan „csapatmunka”, de a karmester egyéniségén, kiállásán, s személyiségének kisugárzásán sok múlik.

Debreceni éveim alatt volt alkalmam jelentős karmester egyéniségeket látni-hallani (1954 és 1968 között), de tulajdonképpen csak egy karmester pályáját tudtam évekig figyelemmel kísérni. Ő volt Rubányi Vilmos, aki akkor a Debreceni Filharmonikusok és a Debreceni Csokonai Színház Operatagozatának volt a vezető karnagya. De csak külső szemlélő maradtam, személyes kapcsolatom nem volt a karmesterrel. Az akkor történtek már csak emlékeimben élnek (csaknem fél évszázad telt el!), s csak most éreztem olyan belső késztetést, hogy olyan karmesterről írjak, akit ugyan több mint két évtizede ismerek, de csak az elmúlt 3 év alatt kerültem hozzá közelebbi emberi kapcsolatba. Ő Kovács László, a Miskolci Filharmonikusok és a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának vezető karnagya. Aróla írt portré nem zenei, mivel nem vagyok zeneszakértő, csak zenét szerető hangverseny-látogató, így az arckép szubjektív, hogyan is látja, hallja, éli át egy hallgató a karmester tevékenységét.

A megismerkedés

Az emberi szimpátia érdekes megnyilvánulás, mivel általában azonnali érzelmi reakció. Valaki vagy első látásra válik szimpatikussá, vagy nem! Én is így voltam Kovács László karnagy esetében, amikor először láttam, hallottam vezényelni az 1980-as évek közepén Miskolcon, a Szimfonikusok élén. Scsedrin-Bizet: „Carmen” és Ránki György: „Pomádé király új ruhája” szvitjeit vezényelte a fiatal, férfi szemmel is megnyerő küllemű karmester, akinek vezénylési módja már akkor is minden külsőségtől mentes volt, mégis Bizet muzsikájában nagyszerűen érzékeltetni tudta a drámai csúcspontokat és a cselekmény feszültségét, míg a Ránki műven a vidámságot, iróniát és humort. A lendületes előadás és az ifjú karmester azonnal elnyerte szimpátiámat, mivel olyan egyéniségnek éreztem, aki meg tudta valósítani elképzeléseit a zenei kifejezés eszközeivel. Ehhez kitűnő partnernek bizonyultak a Miskolci Szimfonikusok. Ahangversenyre Strassburger Gyula dr. ügyvéd-barátom hívott meg, aki szintén komolyzene kedvelő, s akihez ma már négy évtizedes barátság fűz.

Még egy régebbi emlékem fűződik Kovács Lászlóhoz; 1988. november 10-én a Budapesti Vigadóban szintén a Miskolci Szimfonikus Zenekar élén vezényelte egy fiatal zongoraművész, Würtz Klára zenekari zongoraestjét. Az akkor

23 éves fiatal zongoraművész hölgy, aki Zeneakadémiánk utolsó éves hallgatója volt, mint az Ettore Pozzoli (olasz) nemzetközi zongoraverseny győzteseként adta elő Beethoven: „C moll zongoraverseny”-ét. A hangversenyt a Vigadó oldalpáholyában együtt hallgattam a művésznő édesapjával Würtz Ádámmal, az igen neves grafikus művésszel és könyvillusztrátorral, akihez igaz barátság fűzött haláláig. A koncert után Würtz Klára elismerően nyilatkozott Kovács László karnagy és a Miskolci Zenekar közreműködéséről.

Elkerülvén kazincbarcikai munkahelyemről Nyíregyházára, majdnem két évtizednyi kiesés következett Kovács László élő hangversenyeivel kapcsolatban, de pályáját továbbra is figyelemmel kísértem, hallgattam a rádióban felvett vagy közvetített koncertjeit, olvastam a sajtóban megjelent cikkeket, méltatásokat. A személyes kapcsolat-felvételre érdekes módon került sor. 2000. január 1-jétől Balassagyarmatra kerültem, s a rádióban egy zenekari hangverseny hallgatása közben „támadt” egy ötletem, s ennek lehetséges megvalósításához fontos volt, hogy karmesterrel beszéljek. Gondoltam egy „merészet”, s írtam ismeretlenül (csak én ismertem őt!) Kovács László karnagynak, majd amikor már gondolván, hogy levelem kezéhez jutott telefonon is felhívtam. Egy Zeneakadémiai esti koncert előtt beszéltük meg a randevút, amelyre izgalommal készültem, hiszen azt sem tudtam, vajon felismerem-e a művészt ennyi idő elteltével?

Szerencsére küllemileg szinte semmit nem változott Kovács László, csak egyéniségéhez illő szakállt és bajuszt növesztett, így azonnal felismervén megszólítottam és bemutatkoztam, mikor egy fél órával a koncert előtt megjelent az Akadémia portásfülkéje előtt. Közvetlen módon, kedvesen fogadott, s behívott a művészsobába, ahová feleségével érkezett. Mintegy negyedórát beszélgettünk, s meglepődtem nyugodt, higgadt modorán. Sok olyan előadóművészről tudok, akihez szólni sem lehet előadás előtt, de ez is érthető és méltányolandó a művészi teljesítményhez szükséges belső koncentráció és az ezzel járó izgalom, „lámpaláz” miatt.

Sajnos a hangversenyre nem tudtam ott maradni, de egy későbbi – a Rádió Márványtermében tartott – kamarakonzertre eljutottam, ahol Kovács László a nemrég hazatért világhírű énekesnőt, Marton Évát kísérte zongorán annak dalestjén. A karmesternek ezen „oldala” számomra újdonságot jelentett, ilyen művészi tevékenységre emlékezetem szerint csak Ferencsik János vállalkozott! Kovács László kiválóan alkalmazkodott Marton Éva hajlékony és még fényében ragyogó szopránjához, és a koncert nagy közönségsikert aratott.

Hogy emberileg is közelebb kerülhettem Kovács Lászlóhoz azt két körülménynek köszönhettem. Az egyik (a kevésbé fontos), hogy befejezván aktív pályafutásomat Balassagyarmatról visszakerültem Borsod megyébe. A másik

(a legfontosabb) az a baráti kapcsolat, mely a Miskolci Filharmónia igazgatójával, Gonda Ferencsel létesült. Érdekes körülmények között találkoztunk össze sok év elteltével.

2005. július 3-án – az Operagálához kapcsolódó Borsodi Fesztivál keretén belül volt egy kamarakonzert (Szabadi Vilmos hegedűművész – Homor Zsuzsanna zongoraművész kíséretében), mely a Sajószentpéteri Református Nagytemplomban volt megtartva. A nagysikerű koncert után odamentem gratulálni a művészekhez, akik mellett ott állt egy számomra arcra ismerős férfi, de én nem tudtam, ki ő, és hol láttam valaha. Nos ő volt Gonda Ferenc, s tőle kaptam felvilágosítást közös találkozásainkról, melyek Kazincbarcikán történtek művészi események – főleg képzőművészeti kiállítások alkalmából. A beszélgetés folyamán tudtam meg titulását, s kedves invitálására többször meglátogattam irodájában is. Neki köszönhetem, hogy újra bekapcsolódhattam a miskolci hangversenyéletbe, sokszor voltunk együtt koncerteken, legtöbbször, mikor Kovács László vezényelt, s a közös élmények után már többször volt alkalmam személyesen is beszélni Kovács Lászlóval.

Ezek a hangversenyek utáni találkozások, beszélgetések emberileg is közelebb hoztak e kiváló zenei vezetőhöz. Ezért gondoltam írásba foglalni a Kovács László vezényelte koncertek élményeit, s az előadás által kiváltott érzelmi megnyilvánulásokat.

Hangversenyélmények Kovács László koncertjein

2006. október 9-e igen jelentős esemény volt Miskolc zenei életében. Az újonnan létesült, s nemrég átadott Művészetek Háza hangversenytermében került előadásra Liszt Ferenc nagyszabású oratóriuma a „Szent Erzsébet legendája”. A neves énekes szólisták – Sümegi Eszter, Meláth Andrea, Massányi Viktor és Szvétek László – mellett a Nemzeti Énekkar, valamint a Miskolci Szimfonikusok működtek közre Kovács László vezényletével.

Lisztnek e remeke igen ritkán kerül a hangversenyek műsorába, amelynek oka többértű lehet. Egyrészt kiváló énekesek szükségesek a sokszor „operai jellegű” énekszólamok előadásához; felkészült, igényes kórus a tablók megjelenítéséhez, kifogástalan szakmai tudás Liszt magas fokon álló zenekari partitúra megszólaltatásához, s végül, de nem utolsósorban egy olyan kvalitással rendelkező karmester, aki egységet teremtve összefogja a közreműködőket, létrehozva a zenei élményt.

Nos, ezen az estén mindez jelen volt, s Kovács László által vezényelt előadás igazi ünneppé vált a zeneszerető hallgatók számára. Itt éreztem először (és a későbbiekben többször), hogy Kovács László olyan képességek birtokában van, amely érzelmi hatásokat vált ki interpretációja által az arra fogékony zenehallgatóban.

A Miskolci Filharmónia 2007-2008-as évadján már több hangversenyen részt tudtam venni (szintén Gonda Ferenc igazgató társaságával), s mindig volt a koncertnek olyan része, mely számomra újat, érdekeset hozott; gyarapítva az élőzene hallgatásával szerzett élményeket. Mindig szerettem az olyan összeállításokat, amelyek nem csak a sokat játszott és közismert alkotásokat tűzi műsorra, hanem igyekszik a kevésbé ismert és játszott, de kiváló művek előadásával elősegíteni azok megismerését.

Az egyik ilyen koncert 2008. január 28-án megtartott mesterbérleti kamarakoncert volt (szintén a Művészetek Házának koncerttermében), melyen a Szimfonikus Zenekar szólistikus művészei mellett egy főiskolás fagottos hölgy, Szücs Ivett Éva is közreműködött. Maga a műsor sem mindennapos volt. Prokofjev: Nyitány héber témákra; Poulenc: Szonáta klarinétra és zongorára; Joseph Kosma (Kozma József): Divertissement; Stravinsky: Akatona története. Ezen alkotásokat aligha hallhatta eddig a miskolci közönség, mivel a rádióban is elvétve szólalnak meg, a Kosma darabot például sohasem hallottam. Kosma Budapesten született (1905) és Zeneakadémiánkon zeneszerzés szakon végzett, de 1933-tól haláláig (1969) Párizsban élt. Az 1960-as években a Rádióban állandóan lehetett hallani egy sanzonját, mely világszerte ismertté tette nevét, ez volt a „Les feuilles mortes” (magyar fordításban „Hulló levelek”),

de ez a siker be is árnyékolta igazi énjét, mivel Ő nem „sláger” szerző volt, hanem a komoly műfaj volt a fő profilja. Egyszer (talán 2 évtizede) hallottam a Rádióban egy Kosma műsor-összeállítást, amelyben szerepelt „A lyoni selyemszövők” című alkotása, mely Liszti hagyományokra épült, de teljesen egyedi, dallamos és hatásos műnek éreztem. Ezért is örültem, hogy ennyi idő elteltével újra hallok Kosma művet. A hangverseny befejező száma volt kétségtelenül a legkiemelkedőbb alkotás. Mácsai Pál narrátori közreműködésével olyan magas színvonalú irodalmi és zenei egységben valósult meg Stravinsky műve, mely valódi élményt nyújtott a hallgatónak. Örömteli volt az a tény is, hogy e ritkán játszott és hallott, modern zenék ellenére „teltházás” volt a nézőtér, bizonyítván, hogy Miskolcon is felnőtt egy olyan generáció, mely igényli és fogékony a kevésbé népszerű, de igényes muzsikára is.

Kovács László karnagynak ismét döntő szerepe volt a műsor sikerében, a koncentrált, precíz megvalósítás révén a modern művek érthetővé váltak a hallgatóság számára. A vezénylesen kívül Kovács László, mint zongoraművész volt partnere a Poulenc szonátában Novák András klarinét művészeknek.

Kellemes meglepetést és igazi élményt jelentett számomra a 2008. március 10-i esti filharmóniai koncert, melynek címe „Haydn a mérték”, volt. Az „aranykornak”

nevezett 18. század olyan két zenészt adott a világnak (Haydn, Mozart), akiknek természetes nyelvük a zene volt, s ez meglátszott alkotásuk számában és színvonalában is. Joseph Haydn, aki a vonósnégyes és szimfónia műfajának megteremtője 104 szimfóniát írt, melyek között vannak gyakran játszott és közismert alkotások, de Kovács László nem ezek közül válogatott. A műsor első részében Haydn N° 22 szimfóniája „A filozófus” melléknéven ismert mű hangzott el, s ezt követte a „D-dúr gordonkaverseny”, melyet a 60. évét betöltő gordonkaművésze, Perényi Miklós adott elő nagy sikerrel. A jubiláló művész meglepetésszerű felköszöntéséről Gonda Ferenc igazgató gondoskodott, aki a tapsok alatt elhagyta ülőhelyét, majd a pódium elsötétült, és egy hatalmas torta lett a sötét színpadra betolva, miközben csillagszóró-szerűen szikrázott. Perényi Miklós is meglepődött, s Gonda Ferenc felköszöntő szavai után meghatottan mondott köszönetet.

Az est csúcspontja viszont kétségtelenül a szünet után következett. Haydn N° 60-as szimfóniáját „A szórakozott” jelzővel felruházott művet vezényelte Kovács László a Miskolci Szimfonikusok élén. E műve ritkán kerül előadásra a bécsi mesternek (élő-hangverseny előadásban sohasem hallottam) pedig e rendhagyó, 6 tételes szimfónia sziporkázóan szellemes, ugyanakkor tartalmas és érett alkotása Haydnnak.

Kovács László nagyszerűen ráérzett a mű humorára, s a

karmester lendületessége, frissessége magával ragadta a zenekart is, s mindez olyan örömteli zenei élményt adott a hallgatóságnak, amely ritka az ember életében. A megérdemelt siker nem is maradt el! Gonda igazgatóval együtt örömmel gratuláltunk a nagyszerű előadás után Kovács László karnagynak és zenekarának. Sikerült még néhány percet öltözőjében is beszélgetnem a karmesterrel. Meglepődve hallgattam, hogy hangversenyen most dirigált először Haydnt, pedig már kapott felkérést Haydn szimfóniák vezényletére. Nyilván kell egy letisztultság, érettség ezen művek interpretálásához, mert Haydnt „könnyű” hallgatni, de annál nehezebb azt a lelki folyamatot a zenén keresztül közvetíteni, amely az érett szimfóniáit jellemzi. Ezt a tudást a karmester az idő múlásával szerzi, s nem véletlen, hogy Ferencsik János is egész késői éveiben vállalkozott Haydn ciklusokra.

A Haydn koncert után pontosan egy hétre 2008. március 17-én a miskolci Selyemréti Szent István Templomban volt a Miskolci Szimfonikus zenekar Húsvéti Koncertje, amelyre egyedül mentem el. Szeretem a templomi koncerteket, más a hangulatuk, mint a hangversenytermieknek. Egyik igen jelentős élményem is templomi koncerthez fűződik; az 1990-es évek első felében a Nyíregyházi Katolikus Templomban került előadásra Dvorzsák: Stabat Mater-e, német kórus, zenekar és karmesterrel; katartikus előadás volt.

E Húsvéti Koncerten Rossinin kívül csak barokk szerzők (J. S. Bach, Vivaldi, Telemann és Händel) műveinek részletei szerepeltek. A karmester most is Kovács László volt. A műsor sokszínűsége (11 szám hangzott el) és a két koncert közötti rövid idő csak kevés próbát tett lehetővé, mégis voltak olyan percek, amikor a muzsika olyan áhítatot keltett a zenehallgatóban, amely révén átérezhette ez ősi ünnep misztériumát. Ilyen volt Bach: G-moll hegedűversenyének II. tétele, melyet a fiatal hegedűművésznő, Lukács Beáta, olyan átéléssel tolmácsolt, amely a lélek húrjait is megpendítette, s hasonló hatású volt Rossini „Stabat Mater”, valamint Händel: „Messias” című oratóriumának két kórusrészlete (Hallelúja és a Zárókórus). E művekben a Miskolci Cardinal Mindszenty Kórus énekelt, akik nem voltak 30-nál többen, mégis úgy szólt énekük, hogy ezt szavakban nehéz megfogalmazni. A koncert után gratulálva Kovács Lászlónak úgy fogalmaztam; most hallottam először úgy ezeket a kórusrészleteket, ahogy „bennem éltek”, s ahogy mindig is szerettem volna hallani. Ritka zenei élmény volt számomra, már csak ezért is érdemes volt elmenni a koncertre. Ami még külön örömet szerzett számomra e koncert kapcsán, az Kovács László figyelmeessége. Említette ugyanis, hogy örömmel látta jelenlétemet már a koncert elején, pedig egészen a bal 3. sor legszélén ültem, s így nem is gondoltam, hogy a karmester látószögében lennék. E gesztus és a koncert élményei adták a

„döntő lökést” ahhoz, hogy a bennem régóta kavargó gondolatokat megpróbáljam papírra vetni, bár azzal mindig tisztában voltam, írói vénával nem rendelkezem. Azt viszont sajnáltam volna, ha e kis könyv nem „születik” meg.

Újabb hangverseny (benyomások) élmények

A 2008. május 05-i hangverseny – mely a Raiffeisen szezonbérlet egyik előadása volt, közismert, népszerű műveket hirdetett a műsor-program (egy kivétel; Ravel: La Valse – tánc-költeménye volt), de ennek most kivételesen örültem. Iskolai szünet lévén 13 éves Péter fiamat el tudtam hozni élete első élő hangversenyére, melyet szintén Gonda Ferenc igazgató kedves invitálása tett lehetővé. Nyilván valamit örökölhett tőlem zenei érzékből és memóriából, mert hamar észrevettem, hogy dallamokat megjegyez és felismer. Először olyan műveket hallgattunk közösen, mely témájánál fogva érdekli a gyermeket és „megmagyarázható” pl. Dukas: „Bűvészinas”, Prokofjev: „Péter és a farkas”, Saint-Saëns: „Állatok farsangja”, Grofé: „Grand Canyon”, s innen haladtunk a zene klasszikusai felé. Ma már van némi ismerete Mozart, Haydn és Beethoven jelentőségéről, s az utóbbi zeneszerző mind a kilenc szimfóniájába belehallgattunk. Számomra öröm, hogy nem tekinti tehernek a zenével való foglalkozást, ezért is mertem elvinni a hangversenyre.

A miskolci szimfonikusokat ez estén is Kovács László vezényelte. A műsor első felben Mendelssohn művek, a Szentivánéji álom szvit, s az E-moll hegedűverseny csendült fel – utóbbi Iván Tímea hegedűművész közreműködésével. A kísérezőzeneként írt szvitből az ifjúkori nyitány nem szerepelt a műsoron. Én úgy éreztem, mintha kevesebb „tűzzel” játszott volna a zenekar, de a notturmo finom zenéje (a szvit 2. számaként) megkapóan szépen hangzott, s Iván Tímea is sikerrel adta elő a szép dallamokban bővelkedő hegedűversenyt.

A „második félidőre” mintha felfrissült volna a zenekar olyan bravúrral és „tűzzel” játszották Ravel bonyolult ritmikájú darabját a „La Valse”-t, amely ismét igazi élményt jelentett és „felvillanyozott”. Betetőzte a műsort Ravel talán legnépszerűbb alkotása a „Bolero”, melyet igen sokszor hallani Rádióban, de ismét bebizonyosodott, teljesen más az élőzene hallgatása. Az a lehelet-finom indítása a kisdobnak, ami így élőben volt hallható, sohasem „jön ki” a lemezek által, s milyen más érzés látni és hallani a különböző hangszerek belépését és együtt megélni a zenekari crescendo teljes kiteljesedését szinte az extázisig. Kovács László karnagy láthatóan kedvvel és örömmel vezényelte a karmesteri szempontból egyáltalán nem könnyű Ravel darabokat, és megérdemelt sikert aratott. A hangverseny után bevittem Péter fiamat is Kovács László öltözőjébe, ahol karmester úr mindkettőnket szívélyesen fogadott, s a gratuláció

után rögtön fiamat kérdezte Ravel „La Valse” darabja felől, magyarázván a zenemű előadásának és hallgatásának nehézségeit. Péter azt válaszolta: „Azért tetszett a darab”, s talán e tetszéshez hozzájárult a szünetben magyarázatom, mellyel kértem őt, figyelje a keringő ritmust és találja meg a dallamot.

2008. június 07-én a Bartók Adó közvetítette Wagner: Siegfried c. zenedrámáját, 14-én pedig a Ring ciklus befejező számát: „Az Istenek alkonyát” a budapesti Művészetek Háza Bartók Terméből. Az egész ciklust Fischer Ádám vezényelte, az előadások létrehozása és megvalósítása is a nevéhez fűződik, amelyek nagy szakmai és közönségsikert arattak. Ehhez a sikerhez oroszánrészként járult hozzá Kovács László karnagy, aki a közreműködő Magyar Rádió Szimfonikus zenekarnál a Ring partitusa betanítását valóban kiváló színvonalon valósította meg [mindezt Magyar Kornél, a Magyar Rádió zenei riportere, s a közvetítés vezetője méltatta]. Ez is hozzátartozik Kovács László portréjához!

A 2007-2008-as hangverseny ciklus méltó befejezése volt a 2008. június 18-án megtartott hangverseny, mely a „Bartók+Szlávok” címmel meghirdetett Miskolci Operafesztiválhoz kapcsolódott témában is, mivel a műsor orosz (szovjet) és cseh zeneszerző műveiből lett összeállítva.

A kissé korai időpont (18^h) ellenére csaknem teljesen megtelt a Művészetek Házának koncertterme, mely gyönyörű

virágcsokrokkal volt díszítve a pódium elején végig, és két oldalt – megadván ezzel is az ünnepi alaphangulatot, mely az Operafesztivál idején jellemző Miskolc városára. Ezen érzést csak fokozta a műsor első száma, Sosztakovics (orosz-szovjet) „Ünnepi nyitánya”, mely témában, hangulatában és a zenei megvalósításban a vidám, de mégis ünnepi hangulatát tükrözte. Már a bevezető rézfúvós fanfár is a kultúra ünnepére utal, s az utána lévő vidám és igen lendületes témák egészen a befejezésig az egész zenekari állományt állandóan mozgásban tartották (senki nem lazálhatott!). A zenekart ezen az estén is Kovács László vezényelte; s a nyitány – nem véletlenül! – hatalmas közönségsikert aratott.

A hangverseny második száma Sosztakovics II. Gordonkaverseny volt. Ez a mű már teljesen más arculatát mutatja a zeneszerzőnek, mint a bevezető vidám ünnepi nyitány. Késői mű – 1967-ben keletkezett; s mint első gordonkaversenyt, ezt is a kiváló gordonkaművésznek – M. Rosztropovicsnak ajánlotta. Sosztakovics még oroszként született 1906-ban Szentpétervárott (későbbi Leningrád), s az onnan hozott szellemi gyökerek benne éltek akkor is, mikor Oroszország Szovjetunióvá változott, s Sosztakovics is ünnepelt szovjet zeneszerzővé vált. Többször kitüntették Sztálin díjjal, majd Lenin renddel, de ha valaki elolvassa halála után, először csak külföldön megjelent memoárjait, abból kitűnik milyen szellemi és sokszor fizikai

pressió alatt álltak a szovjet kultúra vezetőinek kikiáltott művészek; s milyen sötét diktatúra ellen kellett sokszor a túlélésért lavírozni a zeneszerzőknek, hiszen elég volt egy nem tetsző zeneszám, vagy szóbeli nyilatkozat, az illető hamar eltűnt a porondról (sokszor fizikailag is!).

Valószínűsíthető, hogy a II. Gordonkaverseny hangulatában e tényezők mind szerepet játszottak. Igaz, már Sztálin 14 éve halott volt, s a szellemi diktatúra valamelyest enyhült, de még tartott.

Én mindig szerettem hallgatni az olyan műveket is, amelyek ugyan nagy zeneszerzők „szülöttei”, de nem érik el sok más művük népszerűségét. Nos ilyen Sosztakovics II. Gordonkaversenye is. Maximális, koncentrált figyelmet követel az előadótól, a kísérő zenekartól, a karmestertől – és természetesen a hangverseny-hallgatótól is. Sosztakovics a maga módján leszáll az emberi lélek rezdüléséig. Igazi modern zene, amit egyszeri hallásra nem lehet megjegyezni, formailag is egyedi – lassú tétellel kezdődik, mely szünet nélkül megy át a nem túl gyors második tételbe, közben meghökkentő effektusokkal él a zeneszerző, sokszor ütősök kísérik a szólistát, pizzicato tarkítják mind a kíséretet, mind a szólista szólamát, s a kissé harsányabb, de szintén nem túl gyors 3. tétel végén a téma „elhalványul” és a befejezés halk, csendes.

A művet egy örmény származású, külföldön élő és tanító

középkorú gordonkaművész játszotta, aki elmélyülten, nagy precizitással szólaltatta meg Sosztakovics alkotását, s utólag a hangverseny után Kovács László is úgy nyilatkozott, öröm volt együtt dolgozni e szerény művésszel.

A szünet után először Muszorgszkij: „A halál dalai és táncai” című dalciklus hangzott el Európa-hírű basszus énekesünk Polgár László tolmácsolásában, előadását két szóval lehetne jellemezni; szuggesztív és drámai. Polgár Lászlót közel egy évtizede láttam és hallottam a Budapesti Operaház színpadán Wagner: „Parsifal” című operájában Gurnemanz szerepében. Már években 70 felé közelít, de hangja semmit sem veszített fényéből, változatlanul remek az intonációja mélységben, magasságban és középfekvésben is. Nem véletlenül aratott hatalmas közönségsikert. Muszorgszkij e művét négy évvel halála előtt fejezte be, ez időben (1877) már mind súlyosabb küzdelmet vívott idegzavaraival, sokszor alkoholizmusba menekülve problémái elől.

A műsor befejező száma Smetana talán legnépszerűbb műve, a „Moldva” c. szimfonikus költemény volt, mely a „Hazám” című ciklus második darabja. Kovács László karnagy ismét bizonyította, a sokat játszott, s mindenki által ismert műveket is fel lehet frissíteni; előadásában nem csak a természet szépsége, üdesége tükröződött, hanem a zene drámaisága is. Smetana a „Hazám” c. ciklus komponálásakor már teljesen

elveszítette hallását, de (mint Beethovennél is) belső zenei hallása tökéletesen működött.

Kovács László egész esti szereplése igen nagy közönségikert aratott, s mint Gonda Ferenc igazgató (akivel most ismét együtt hallgattuk a hangversenyt) megjegyezte a hangverseny után a karnagy úr öltözőszobájában, ennyiszer még sohasem tapsolta ki újra és újra a karmestert a közönség, mint ezen alkalomból; de úgy vélem másokkal is egyetértésben, nagyon is kiérdemelte e sikert Kovács László karnagy.

Kovács László portréja (ahogy én látom)

Az emberi portré összetett. Kovács László, mint művész szerény, mint ember közvetlen. Szakmai tudása magas színvonalú, ezért van tekintélye a zenekarok előtt; amelyeknek tagjait művész-kollégáknak tekinti; ez jól látható egy zenekari mű befejezésénél felcsattanó tapsoknál, amikor gratulál a szólamvezetőknek, vagy, int egy-egy szólistának és hangszercsoportnak. Nyilván ez az alapja a kölcsönös megbecsülésnek és a zenekar kiváló játékának. Vezénylési módja higgadt, precíz, pontos, minden szélsőségtől mentes, mégis érzelem-dús.

Küllemre nem „birkózói alkat”, munkabírása mégis irigylésre méltó, hiszen életét megosztja Budapest és Miskolc között. Tevékenysége sokoldalú, művészi hivatása mellett még tanít Zeneakadémiánkon, Zenei Táborot vezetett 10 éven át, lemezfelvételeket készít. Néha csodálkozom, hogy lehet ezt fizikailag, szellemileg bírni? Nyilván ennek is megvan a titka. Egy nyugodt, biztos családi háttér, a lelkiismeretes szakmai munka, az évek hosszú során szerzett tapasztalat és tudás átsegíti a nehéz helyzeteken is Kovács Lászlót. Én olyannak ítélem, mint aki fokozatosan, évről-évre emelkedvén jutott fel a csúcsra saját erejéből és szakmai tudása alapján, s így biztos bázisokon áll szakmai, művészi tevékenysége. Kovács László nagyon sokat tett a kortárs magyar zene elismertetéséért, pedig ez nem mindig

hálás és népszerű feladat. Nem véletlenek szakmai elismerései, kitüntetései. Szakmai múltja révén már „visszanézhetne félútjáról”, de ahogy én ítélem meg, Ő inkább előretekint az új kihívások felé. Ha valaki a zenei szakmában Érdemes Művész kitüntetést kap, mint Kovács László, az biztos, hogy meg is érdemli. Személy szerint nagyon örülök, hogy szakmai, művészi tevékenységét a magasabb körök is elismerték, s e szellemi kisugárzásból én is részesedhettem Kovács László által nyújtott zenei élmények kapcsán.

Életrajz

Diplomáit 1974 és 1980 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerezte karmester és harsona szakon. Mint karmester 22 éves korában mutatkozott be a Magyar Állami Operaházban.

1981 és 1983 között a moszkvai Csajkovszkij Konzervatóriumban és a Nagyszínházban tanult Jurij Szimonovnál.

1981 és 2007 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára.

1984-től a Miskolci Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője és zeneigazgatója.

1985-ben elnyerte a Doráti Antal által alapított Ferencsik János emlékdíjat és a Royal Philharmonic Orchestra meghívására egy hónapot töltött Londonban.

1985 és 1998 között a Pro Brass együttes karmestereként tevékenykedett. Az együttesel 1993-ban a Londoni Abbey Road stúdióban Abbey Road címmel CD felvételt készített.

1989-től 1999-ig a Nyírbátori Nemzetközi Zenei Tábor művészeti vezetője, ahol minden nyáron a 120 fiatal alkotta szimfonikus zenekarral dolgozott. Több rangos, nemzetközi karmesterverseny zsűrijében vállalt szerepet.

Vezetésével a Magyar Televízió 4 opera filmet készített.

1998-tól Marton Éva dal és áriakoncertjeinek állandó kísérője, de zongoraszólistaként fellépett többek közt a Budapesti Fesztivál Zenekarral és a Moszkvai Filharmonikus Zenekarral.

40 feletti CD-felvételeinek száma.

1998-tól a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának karmestere, 2004-től első karmestere.

Évente 70-80 hangversenyt vezényel. Koncertezett Európa 21 országában, Ázsiában, Amerikában és a Közel-Keleten is.

Az elmúlt években több kitüntetést is kapott:

1985 Ferencsik János emlékdíj

1989 Liszt-díj

1993 Bartók-Pásztory díj

1996 Pro Urbe Miskolc díj

1998 Magyar Rádió eMeRTon díj

2004 Miskolci Múza díj

2007 Magyar Köztársaság Érdemes Művésze
kitüntetés

Since 1984 he has been artistic director and principal conductor of the Northern Hungarian Symphony Orchestra of Miskolc, and due to his mastership he raised them to the highest level of performance within Hungary.

From 1998 on he was promoted, from 2004 principal conductor of the Hungarian Radio and Television Orchestra.

Studied simultaneously piano, trombone and conducting as well composition at the Franz Liszt Music Academy in Budapest, Hungary. He made his conducting debut at the Hungarian State Opera in his early twenties, and has been performing there regularly since then. He took part in several world creations of contemporary pieces.

After graduation he studied at the Tchaikovsky Conservatory in Moscow, and at the Bolshoi Theater with Yuri Simonov.

In 1986 he won the János Ferencsik memorial prize (founded by Antal Doráti) and was guest of the Royal Philharmonic Orchestra in England, and worked with Antal Doráti and Sir George Solti.

He became a lecturer at the Franz Liszt Music Academy of Budapest in 1981 where he coached the wind players.

László Kovács has been the conductor of the famous Austrian PRO BRASS ensemble since 1986, with whom he recorded a CD in London at the Abbey Road Studio in 1993.

Since 1989 he was the artistic leader of the symphonic orchestra, where 120 young musicians are participating at the International Music Camp in Nyírbátor. He is regularly invited at several International conductors competitions as a jury member.

The Hungarian Television has recorded a lot of operas under the baton of László Kovács.

He made a huge amount (35 pieces) of recordings and Cd's, with renown symphony orchestra in different countries. Permanently he conducts an average of 70 concerts a year.

He has received nine different prizes for conducting contemporary pieces.

László Kovács obtained different prizes, such as the F. Liszt in 1987, the Bartók in 1993 and the PRO URBE city of Miskolc in 1996. Winner of the eMeRTon prize for the best production of the Hungarian Radio in 1998. László Kovács has conducted in 17 European countries, Asia, South-America, Japan and conducted famous soloists as Bruno Leonardo Gelber, James Galway, Eva Marton, Zoltán Kocsis, Dezső Ránki, Brigitte Engerer, Chick Corea, Jack de Johnnet etc.

Utószó

Természetesen e kis könyv lezárása (mely egy „szelete” életünk történetének) után továbbra is jártam és járni fogok a Miskolci Szimfonikusok hangversenyeire, míg lábam és elmém ezt lehetővé teszi. Az elhangzottak közül csak röviden kettőt emelnék ki, a 2008. október 6-ai hangversenyt, melyen Bruckner IV. szimfóniája, valamint a 2008. november 17-én elhangzott hangversenyt, melyen két Prokofjev mű is előadásra került, a Szkíta szvit és az V. Szimfónia. Mindkét hangversenyen a zenekar és vezetője Kovács László karnagy magas színvonalon valósította meg a művek tolmácsolását. Mi zenekedvelő hallgatók csak büszkék lehetünk, hogy Miskolc ilyen zenei együttessel és ilyen karmester-egyéniséggel rendelkezik. E kis könyvnek nem feladata véleményt nyilvánítani kultúránk mai helyzetéről (lásd Kovács László nyilatkozatát a dokumentumokban!). Ezért csak örülhetünk annak a kulturális értéknek, melyet a Miskolci Szimfonikusok képviselnek és karnagyuknak Kovács Lászlónak, akinek negyedszázados művészeti vezetésével ezt a rangot kivívták hazánkban és nemzetközi viszonylatban is.

DOKUMENTUMOK

ZENEKar, 2008. május

Negyedszázad a Miskolci Szimfonikus Zenekar élén Kovács László nem tervezget, mindig a következő koncertre készül

Szerencsére Miskolcon nincs gond a szerződésével, hiszen legutóbb tavaly választották meg a muzsikuskok ismét a zenekar vezető karmesterének.

– Igen, s ennek nagyon örültem. Ezt a szokást az együttesnél az utóbbi tizenöt esztendőben vezettük be, s a pozícióról mindig titkos szavazással döntenek. S azt hiszem, egy ilyen bizalmi voksolás jóval többet ér, mint egy „fentről” érkező, kinevezési papír.

Mire emlékszik vissza a legszívesebben ebből a közös negyedszázadból?

– Nem állomások, mérföldkövek szerint élem az életemet. Mindig a napi munkát tartom a legfontosabbnak. Arra például nagyon büszke voltam, hogy néhány esztendő alatt sikerült elérnem, a fúvósoknál ne kelljen meghatároznom, ki mit játszik. Olyan szintre jutottak ugyanis a muzsikuskok, hogy mindenki egyformán jó teljesítményt nyújtott a koncertpódiumon. Óriási dolog volt ez. Huszonhét évesen lettem az együttes vezető karmestere, s ezen a poszton az országban én voltam a legfiatalabb. Előtte másodkarmesterkedtem a zenekarnál, Mura Péter mellett. S emlékszem, a zenészeknek nagyon tetszett, hogy dirigensként próbáltam velük, majd a szünetben elővettem a

harsonámat, és lelkesen gyakoroltam, mert a diploma hangversenyemre készültem... Amikor aztán Mura Péter hatvan évesen nyugdíjba ment, a zenekar azt mondta, velem tudná elképzelni a folytatást. Nagyon tapasztalatlan voltam még ekkor, így roppant hálás vagyok az együttesnek azért a türelemért, amellyel elviselte az első tíz évünket. A zenészek rendkívül fegyelmezettek voltak, s így van ez ma is. Apróbák kellemes, laza hangulatban telnek, a munkavégzésük azonban hihetetlen pontos és precíz.

Gondolom, azért a huszonöt év egyik kiemelkedő pillanata volt, amikor beköltözhettek a saját otthonukba, a Művészetek Házába.

– Az új koncertteremmel új korszak kezdődött az együttes és az én életemben is. S bár az előző évtizedekben végigjátszottam szinte az egész zenekari repertoárt a száraz akusztikájú színházban, most minden ismert darab új élményekkel szolgál. A Művészetek Házában másképpen lehet muzsikálni. S mivel a mi termünk, így óriási lehetőségeink vannak szerkesztésben, tervezésben.

Miskolcon nem akadtak nehezebb időszakok?

– Nem volt mindig felhőtlen a viszonyunk, hétévente akadtak problémák... Ez a kapcsolat a zenekarral kicsit tényleg hasonlít egy házasságra. De ezeket mindig igyekeztem elsimítani, s nem is alakultak ki komolyabb konfliktusok.

S ilyen hosszú idő után, amikor már nagyon alaposan ismerik egymást a muzsikussal, nem nehéz újabb és újabb impulzusokat adni?

– nem lehet mindig a Galántai táncokat próbálni. A figyelmet más

darabokon keresztül kell fenntartani, s ez bizony nem mindig egyszerű feladat.

Nem unalmas?

– Nem. Soha. Mindig újból és újból rá kellett ugyanis döbbernem, hogy a miskolci zenekar olyan magas szinten muzsikál, ami kevés együttesről mondható el. Hihetetlen pontosan játszanak kézre, s ezzel a képességükkel a vendégkarmestereket is mindig lenyűgözik.

Hogyan lehet erről a magas színvonalról továbblépni?

– Rengeteg apró tervem van, minden szólamra vonatkozóan. Nálunk a zenekarban nincs nagy fluktuáció. Ha mégis akad egy-két hely, akkor arra nyolc-tíz jelentkező is akad az ország különböző részeiből, s mindegyikük nagyon magasán képzett. Ennek nagyon örülök, mert ez is jelzi a zenekar hírét, rangját.

S ahogy látom, igyekszik újabb és újabb szín vinni a programba, hiszen játszanak jazzt, és más műfajú esteken is pódiumra lépnek...

– Zenei mindenevő vagyok. Szinte nincs olyan zenei stílus, a világzenétől a kemény rockig, amit ne élveznék. Szívesen párosítom össze a különböző műfajokat. Olyannyira, hogy ezért hajlandó vagyok hangszerelni, szervezni, pénzt szerezni. A Miskolci Szimfonikusok programján jelenleg tizenhárom, különleges programot találni, ami világviszonylatban is értékelhető.

Hogyan ünneplik a jubileumot?

– Nagy gálaesttel, 2008. október 9-én. A hangverseny programjában Weiner, Mahler-darabok szerepelnek, s az est

szólistája Fenyő László és Hajnóczy Júlia lesz. A koncertre meghívjuk a társintézmények vezetőit is. Emellett azonban a megszokott módon folyik az évad. 25-30 programot adunk elő, s a Művészetek Palotájában is szerepelünk, a Zenekari körképben. A hangversenyek közül egyet sem tudnék külön kiemelni, mindegyiknek van valami különlegessége, akár egy izgalmas darab vagy neves vendég személyében. Szerencsére a bérleteladással nincs gondunk, a hatszáz férőhelyes terem minden koncertünkre megtelik. S talán az eddigi, miskolci pályafutásomban erre vagyok a legbüszkébb, hiszen kezdettől fogva odafigyeltünk az ifjúságnevelésre, így felnőtt egy olyan generáció, amelynek tagjai kíváncsiak a hangversenyekre.

Milyen az együttes anyagi helyzete?

– Mi pontosan olyan körülmények között élünk és dolgozunk, mint a többiek. Nem emlékszem olyan időszakra, amikor pénzügyi nehézségeink lettek volna, bár alacsonyak a fizetések, s nincsenek igazán jó minőségű hangszereink. De valahogyan működünk...

S már gondol arra, hogy hogyan ünnepli majd az együttes fél évszázados fennállását, s három évtizedét a zenekar élén?

– Sosem a nagy célok motiválnak – nem az az alkat vagyok –, hanem a sok kicsi. Minden motornak olyan fordulatszámra kell járnia, hogy a legtöbbet tudja kihozni magából. Volt olyan időszak, amikor a miskolci zenekar temérdek koncertet adott, s rengetegszer lépett fel Budapesten. Tudomásul kellett vennem azonban, hogy nem ez az ideális a zenekar számára. Igyekeztem megtalálni a legjobb arányt, s ezt azóta igyekszem folyamatosan megőrizni. S nem tervezgetek. Azt szeretném, hogy mindig a

következő és következő koncert sikerüljön nagyon jól.

A hírek szerint a miskolci zenekar a nyugalom és a béke szigete...

– Ezért azonban folyamatosan küzdeni kell. Nem megy minden olyan egyszerűen. Hiszen szükség van a pénzügyi stabilitásra, s olyan teljesítményt kell nyújtani, hogy minden hangversenyünkről elégedetten távozzon a közönség. Ahhoz, hogy egy jármű simán fusson, millió apró kormánykorrekciót kell végrehajtani. S néha ezek a pici változtatások a legnehezebbek. De bízom azért abban, hogy ma talán már kevésbé rontok el dolgokat az együttes élén, mint huszonöt évvel ezelőtt.

A Rádiózenekarról azonban, főleg az utóbbi időszakban, aggasztó híreket hallani. Ennek ellenére úgy döntött, pályázik az együttes első karmesteri posztjára...

– A menedzsment kezdeményezésére olyan felháborító dolgok történtek a zenekarnál, hogy már nyáron, a szezon végén ott tartottam, felállok. Az együttes tagjai közül azonban sokan megkerestek, kérték, hogy maradjak. S miattuk, a velük való szakmai és emberi kapcsolat miatt döntöttem úgy, indulok a megmérettetésen. Az ügyvezető igazgatóasszony, Cseh Gabriella is azt mondta, örömmel veszi, ha részt veszek a pályázaton.

Egy évtized hosszú idő. 1998-ban is pályázattal került a Rádiózenekarhoz?

– Akkor még Vásáry Tamás vezette az együttest, és szüksége volt egy olyan karmesterre, aki felügyeli a mindennapi munkát. A Rádiózenekart én 22 évesen dirigáltam először, és ezt követően is sokat dolgoztam velük, így tulajdonképpen az együttes kért fel erre a feladatra. A muzsikuskok úgy gondolták, én leszek az, aki ki

tudja egészíteni Tamás munkáját. S az együttesnél két-három évre szóló szerződéseim voltak, amelyeket mindig automatikusan meghosszabbítottak. Azt, hogy ezt az állást most pályáztatni fogják, májusban tudtam meg.

Sgondolom, Önt sem vonták be a következő évad tervezésébe?

– Így igaz, most ősszel is úgy léptem ki az együttestől, hogy hivatalosan nem ismerhettem a következő szezon programját. Persze már korábban is szerettem volna tudni valamit arról, hogy hogyan tovább, válaszok helyett azonban mindig csak rébuszokat kaptam. Semmilyen szinten nem voltam beavatva semmibe, nem vehettem részt a stratégiai megbeszéléseken. S hónapokig bejutni sem tudtam a vezetéshez. Mindenre azt a feleletet kaptam, hogyha problémám van, akkor azt beszéljem meg Boldoghy Kummert Péterrel, akit nem tartok alkalmasnak az együttesnél betöltött pozíciójára... Az összes gondról írtam egy levelet még májusban, amelyre a mai napig nem érkezett válasz... Részben azért is döntöttem úgy, hogy jelenkezem a posztra, mert úgy gondoltam, legalább így, a pályamunkában elmondok mindent, amit nem állt módomban személyesen kifejtetni. Harminc oldalt írtam, s kiváló művészekről, Marton Évától, Eötvös Pétertől, Kocsis Zoltántól és Fischer Ádámtól támogató sorokat is kaptam

A pályázatok elbírálóival folytatott beszélgetésen azonban a mondandója nem nyerte el a grémium tetszését...

– Ajelentkezőket a Cseh Gabriellából, Alföldy-Boruss Istvánból, Farkas Zoltánból, Boldoghy Kummert Péterből és a cég jogtanácsosából álló bírálóbizottság hallgatta meg. A kétórás beszélgetésen nekem is számos kérdést feltettek az együttes-vezetéssel kapcsolatban. Milyen évadot szerkesztenék, hogyan

raknám össze az ifjúsági koncerteket... Hát, huszonöt éves zenekar vezetői tapasztalatommal mindenre kimerítő választ adtam. Érdekes módon a lényeges kérdések közé tartozott, hogy mit teszek akkor, ha valaki színvonalát nem tartom megfelelőnek. Azt feleltem, nem vagyok próbajáték párti, ezért elbeszélgetek vele, s próbálom így rábírní arra, hogy muzsikáljon jobban, és ne húzza vissza a többiekét. Miskolcon is ez volt eddig a leghatékonyabb módszer. Ahogy érdekes volt az is, amikor megjegyezték, az utóbbi időben mindig védtem velük szemben a zenekart, s mi lenne akkor, ha egy ilyen embert neveznének ki az együttes élére... Céloztak arra is, hogy szerintük a zenekar minőségével problémák vannak, erre azonban azt válaszoltam, hogy az együttes Wagner-napokon nyújtott produkciója jelezte, a zenekar tudása kiemelkedő. S örülök, hogy annak a produkciónak én is a részese lehettem.

S hogyan értesült arról, hogy mondandója nem tetszett a bizottságnak?

– Én sehonnan. A zenészeknek mondta el másnap Boldoghy Kummert Péter, de velem ezt azóta sem közölte senki... S bár eleinte fájt mindez, mégis azt gondolom, látva a helyzetet, hogy jobb is így... Szeptember közepén még nincs kiírva az októberi program. Nem ismerni a teljes szezontervet... S azzal az igazsággal sincsenek tisztában, hogy egy zenekar működtetése olyan, mint egy óceánjáró irányítsa. Elkezd fékezni, majd 15 kilométerrel odébb megáll... Nemcsak azzal van bajom, hogy egy téren játszik a zenekar, hanem azzal, hogy az akusztika, az ingyenesség miatt ez a produkció értéktelen és komolytalan lesz. S hiába próbált meg mindez ellen az összes lehetséges fórumon tiltakozni a zenekar, egyszerűen lesöpörték őket...

R. Zs.

Gramofon 2008-2009. tél

**Koncertek fekete-fehérben
Kovács László huszonöt éve a Miskolci
Szimfonikusok élén**

Kettős évfordulót ünnepelhet a Miskolci Szimfonikus Zenekar: az együttes negyvenöt esztendeje alakult, Kovács László pedig negyedszázada áll a társulat élén. Az évfordulót október 9-én gálaesttel ünnepelték, ami – többi koncert-jükhöz hasonlóan – különlegességet is tartogatott.

Miskolcon nem okoz gondot a bérleteladás, a zenekar minden koncertjére megtelik a hatszáz személyes hangversenyerem. Kovács László, az együttes művészeti vezetője talán a telt házas fellépésekre a legbüszkébb az együtt töltött negyedszázadból. A publikum érdeklődése közönségnevelésüket dicséri. Az első évektől kezdve odafigyeltek arra, hogy rendszeresen tartsanak ifjúsági hangversenyeket, így olyan generációkat sikerült felnevelniük, amelyek tagjai szívesen járnak koncertekre.

Kovács László másodkarmesterként kezdte miskolci pályafutását. Az együttes hamar megszerette a lelkes, ifjú muzsikust, aki a próbák szünetében – letéve a dirigensi pálcáját –, harsonán gyakorolt a diplomavizsgájára. Mura Péter nyugdíjba vonulásakor a zenekar tagjai az akkor huszonhét esztendő fiatalalembert kérték fel az együttes vezetésére. Kovács László hálás azért a türelemért, amellyel az első időkben „elviselte” a társulat, hiszen – mint mondja – jócskán akadtak hibái. De úgy véli, sokat tanult az első kudarcból, reméli, ma már kevésbé ront el dolgokat, mint huszonöt évvel ezelőtt. Akarmester mindig nagyon kritikus saját magával, egy félmondatnyi bírálaton is

hosszasan elgondolkodik. Arra törekszik, hogy minden visszajelzésből okuljon, és természetesen arra, hogy produkcióik jobbak és jobbak legyenek. Nagy bukásról azonban nem tud beszámolni az elmúlt huszonöt évből, mert – ahogy mondja – ami előnye, az egyben hátránya is: az előadásait sosem lehet harsány-nak, szélsőségesnek nevezni. Kerüli a túlzott színeket, mindig igyekszik az arany középuton járni. Ezért monda róla egyik kritikusa azt, hogy „koncertjei olyanok, akár a fekete-fehér fotók”, amelyeken nem lehet a színekkel elterelni a figyelmet a mögöttes tartalomról. Kovács László emellett mégis mindig igyekszik megtalálni azokat a pontokat is, amelyekről a darab előadása átütőbb, sugárzóbb lesz.

A dirigens a közösen töltött eddigi munka minden esztendejét élvezte, persze közben az ő zenei világa, ízlése is sokat változott. Igyekezett minden gondot elsimítani, sosem alakult ki komolyabb konfliktus. Az együttesnél örömmzenélés folyik, jó a hangulat. Talán ezt jelzi az is, hogy az utóbbi tizenöt évben nem volt olyan aktív korú muzsikos, aki távozott volna a zenekarból. Az együttes a „zenei mindenevő” Kovács László által összeállított különleges repertoárt is élvezi. A dirigens szereti ugyanis párosítani a különféle zenei műfajokat, így filmzene, jazz-muzsika is gyakran szerepel a műsoron. S azt tervezi, egy kortárs fesztivált is életre hív, hogy olyan fiatalokat is megszólítson, akik eddig nem érdeklődtek a komolyzene iránt. Nagy boldogság az együttes számára, hogy két évvel ezelőtt végre saját otthont is kapott, a Művészetek Házát, amelynek ők az üzemeltetői is, így szerkesztésben, műsortervezésben is nagy lehetőségeik vannak. Kovács László azért is örül ennek az új helyszínnek, mert sokkal jobb az akusztikája, mint a színháznak, így a már sokszor játszott darabok is új arcukat mutatják.

Réfi Zsuzsanna

